

Regionalna Izba Obrachunkowa
w Łodzi
ul. Ogrodowa 28d
91-065 Łódź

Łódź, dnia 4 sierpnia 2026 roku

Pan
Tomasz Stolarczyk
Wójt Gminy Rząśnia

WK – 602/38/2026

Na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 7), informuję Pana Wójta, że Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi przeprowadziła kompleksową kontrolę gospodarki finansowej i zamówień publicznych w Gminie Rząśnia¹. Kontrolą objęto wybrane zagadnienia z lat 2024 - 2025 roku, dotyczące, przede wszystkim: zadłużenia; sporządzania sprawozdań budżetowych i finansowych; prowadzenia rachunkowości; wykonania budżetu, w tym realizacji wydatków; realizacji dochodów podatkowych i dochodów z majątku; udzielania dotacji z budżetu gminy; wydatków osobowych; wydatków na zadania z ochrony przeciwpożarowej; udzielania zamówień publicznych i realizacji inwestycji; ewidencji i inwentaryzacji majątku; jednorazowego dodatku uzupełniającego dla nauczycieli oraz prawidłowości dokonywania odpisu na izby rolnicze. Stwierdzone w wyniku czynności kontrolnych nieprawidłowości i uchybienia wynikały z nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa. Wykazane nieprawidłowości dotyczyły w szczególności²:

I.

W zakresie ustaleń ogólnych

1. Wójt Gminy Rząśnia nie powołał swojego zastępcy, do czego obliguje art. 26a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2026 r. poz.662 ze zm.), zgodnie z którym - wójt, w drodze zarządzenia, powołuje oraz odwołuje swojego zastępcę lub zastępców i określa ich liczbę. Kategoryczne brzmienie tej normy dowodzi, że powołanie zastępcy wójta jest obligatoryjne, a jego niepowołanie narusza wskazany przepis.

¹ Czynności kontrolne zostały przeprowadzone w dniach 9 kwietnia – 3 czerwca 2026 roku. Protokół został podpisany przez inspektorów kontroli RIO w Łodzi w dniu 3 lipca 2026 roku.

² Wystąpienie pokontrolne podlega udostępnieniu na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902), z ograniczeniami wynikającymi z art.5 tej ustawy.

2. Zasady funkcjonowania kontroli zarządczej w Gminie Rząśnia ustalono zarządzeniem nr 7/2013 Wójta Gminy Rząśnia z dnia 5 sierpnia 2013 roku w sprawie kontroli zarządczej w jednostkach organizacyjnych Gminy Rząśnia i innych podmiotach utworzonych przez Gminę Rząśnia. Jak wskazano już w protokole kontroli przeprowadzonej przez inspektorów kontroli RIO w Łodzi w 2022 roku, zarządzenie wymagało aktualizacji, ponieważ odwołuje się do jednostek organizacyjnych, które już w Gminie nie funkcjonują - Gimnazjum w Rząśni oraz nie uwzględnia nowoutworzonych jednostek Gminy - Zespół Szkolno- Przedszkolny im. Jana Pawła II Rząśni, Gminny Żłobek „Kubuś i Przyjaciele” w Rząśni.

Ponadto, uchwałą nr XII/83/2025 Rady Gminy Rząśnia z dnia 25 marca 2025 roku w sprawie likwidacji Szkoły Podstawowej w Zielęcinie, Rada Gminy Rząśnia postanowiła iż z dniem 31 sierpnia 2025 roku likwiduje się Szkołę Podstawową w Zielęcinie. W związku z powyższym zlikwidowana jednostka winna również być wykreślona z przedmiotowego zarządzenia.

W zakresie wyemitowania papierów wartościowych

Zastosowana przez jednostkę klasyfikacja budżetowa, zarówno dział 750, rozdział 75023, jak i paragrafy 430 i 443 była błędna. Wydatki związane z emisją obligacji winny być ujmowane w dziale 757 – Obsługa długu publicznego, rozdziale 75702 - Obsługa papierów wartościowych, kredytów i pożyczek oraz innych zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego zaliczanych do tytułu dłużnego - kredyty i pożyczki, §809 - Koszty emisji samorządowych papierów wartościowych oraz inne opłaty i prowizje, zgodnie z przepisami rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z 2022 r., poz. 513 ze zm.).

W zakresie ewidencji księgowej i sprawozdawczości

1. Stwierdzono prowadzenie rachunku bankowego płatności masowych dotyczących opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w niewłaściwych księgach rachunkowych - w budżecie gminy (organie), zamiast w księgach Urzędu Gminy w Rząśni. Wpłaty z tytułu ww. opłaty dokonywane były na wyodrębniony rachunek bankowy, gdzie przypisane były na indywidualne konto podatnika. Powyższa technika ewidencjonowania ww. dochodów, w przypadku jeśli rachunek nie jest wspólny dla organu i urzędu JST była nieprawidłowa. Rachunek płatności masowych winien być bowiem księgowany w księgach rachunkowych Urzędu Gminy, a nie organu. Opłatę księguje się w księgach urzędu JST, ponieważ jest on urzędem organu podatkowego dla tej należności. Urząd jest aparatem wykonawczym aparatem, realizującym zadania w imieniu wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, którzy z mocy prawa pełnią funkcję właściwego organu (art. 6q ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach - Dz. U. z 2025 r., poz. 733 ze zm.).
2. Stwierdzono nieprawidłową ewidencję na koncie 226 - Należności długoterminowe, w księgach rachunkowych Urzędu Gminy w Rząśni. W kontrolowanej jednostce należności długoterminowe na koniec 2024 i 2025 roku wynosiły kolejno 1 936 723,55 zł i 1.791.012,51 zł. Wszystkie należności

długoterminowe stanowiły opłaty za zajęcie pasa drogowego/wbudowanie urządzeń w pasie drogowym, wynikające z decyzji Wójta Gminy Rzęśnia/umów cywilnoprawnych. Wskazana opłata jest opłatą okresową, cykliczną, która staje się należna z dniem 1 stycznia każdego roku, na jaki wydano decyzję czy podpisano umowę. Opłata ta nie jest należnością długoterminową, którą należało ująć na koncie 226, gdyż jej termin płatności nie przypada po upływie 12 miesięcy od dnia bilansowego, lecz z każdym rokiem jest należna w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego w kwocie dotyczącej tego roku.

3. Naruszono § 9 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 1997 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2026 r. poz. 909), zgodnie z którym - do przychodów urzędu jednostki samorządu terytorialnego zalicza się dochody budżetu jednostki samorządu terytorialnego nieujęte w planach finansowych innych samorządowych jednostek budżetowych. Do wskazanej ewidencji jednostka stosowała konta: - Wn800/Ma720(750), Wn720 lub 750/Ma860 i Wn221/Ma720 - w zakresie dochodów należnych z urzędów skarbowych.

Prawidłowo należało zaewidencjonować operację bezpośrednio Wn800/Ma7xx i Wn7xx/Ma860 na koniec roku w zakresie dochodów wykonanych przez budżet. Dokonywanie przypisu należności w zakresie dochodów należnych gminie z urzędów skarbowych uchybiało wskazanym przepisom rozporządzenia. Poprzez nieprawidłową ewidencję dochodów realizowanych bezpośrednio przez budżet, w księgach Urzędu Gminy w Rzęśni w opisany sposób, salda kont 221 zostały zawyżone o kwotę salda tych należności (należności pozostałe do zapłaty, zaległość, nadpłata), co wpłynęło na stan aktywów i pasywów na koniec roku. Na saldzie konta 221/3 należności od US, na koniec roku 2024 widniało bowiem saldo 13.714,54 zł.

4. W zakresie scentralizowanych rozliczeń podatku od towarów i usług stwierdzono nieprawidłowe regulacje wewnętrzne dotyczące zwrotu nadwyżki podatku naliczonego nad należnym na rzecz jednostek budżetowych określonych w zarządzeniu nr 24/2016 Wójta Gminy Rzęśnia z dnia 15 listopada 2016 roku. Z ww. zarządzenia wynikało, iż otrzymane z Urzędu Skarbowego zwroty z tytułu VAT (nadwyżka podatku naliczonego nad należnym) wpływają na rachunek budżetu, następnie zostają przekazane do jednostek budżetowych. Możliwość przekazania nadwyżki podatku naliczonego nad należnym wynikającej z częściowych danych podmiotu objętego centralnym rozliczeniem dotyczy jedynie zakładu budżetowego (pod warunkiem podjęcia przez organ stanowiący stosownej uchwały w tej sprawie – art. 15 ust. 4a i art. 16 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych – tekst jednolity Dz. U. z 2025 r., poz. 1483 ze zm.). W jednostce możliwość dokonania zwrotu VAT do Zakładu Gospodarki Komunalnej Gminy Rzęśnia uregulowano uchwałą nr XXIX/173/2017 Rady Gminy Rzęśnia z dnia 31 marca 2017 roku w sprawie zasad ustalania i przekazywania z budżetu gminy środków finansowych wynikających z rozliczenia podatku od towarów i usług związanego z zakładem budżetowym.

Przepisy prawa nie przewidują możliwości zwracania z budżetu nadwyżek VAT naliczonego nad należnym jednostkom budżetowym, ponieważ są one

podmiotami finansowanymi środkami budżetu, tj. jednostki te otrzymują z budżetu wyłącznie środki na realizację planu finansowego wydatków, w korespondencji z kontem 223 rozliczenie wydatków budżetowych. Zatem Gmina Rzaśnia nie ma podstaw do przekazywania swoim jednostkom organizacyjnym środków z tytułu rozliczeń podatku VAT. Tym samym regulacje i technika prowadzenia rozliczeń VAT wymaga zmiany, tak aby zwracany z Urzędu Skarbowego VAT z tytułu nadwyżki podatku naliczonego nad należnym stanowił dochód budżetu gminy. W związku z powyższymi regulacjami dokonano analizy zapisów księgowych dotyczących rozliczeń VAT w 2024 roku i ustalono, iż w badanym okresie nie dokonano żadnych nieuzasadnionych transferów środków dotyczących VAT z rachunku organu na rachunek jednostki budżetowej. Zwrot VAT dotyczył jedynie zakładu budżetowego. Niemniej jednak należy dokonać aktualizacji wewnętrznych regulacji w zakresie rozliczania scentralizowanego podatku VAT w Gminie Rzaśnia ze względu na błędne zapisy dotyczące zwrotu nadwyżki podatku naliczonego nad należnym do jednostek budżetowych.

5. Stan zobowiązań Gminy wykazany w sprawozdaniu Rb Z - kwartalnym sprawozdaniu o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, według stanu na koniec IV kwartału 2024 roku, został zaniżony o kwotę 45.705,16 zł, stanowiącą niezwrócone w terminie zabezpieczenia należytego wykonania umowy i wadia. Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 652) - przez wymagalne zobowiązania rozumie się wszystkie bezsporne zobowiązania, których termin płatności dla dłużnika minął, a które nie zostały ani przedawnione, ani umorzone. Są to zobowiązania wynikające głównie z dostaw towarów i usług (np. faktur niezapłaconych w terminie), prawomocnych orzeczeń sądu, udzielonych poręczeń i gwarancji. W tej kategorii zobowiązań wykazywane są niezwrócone w terminie depozyty mające charakter gwarancji należytego wykonania zobowiązania (np. kaucje mieszkaniowe, depozyty przyjęte przez jednostkę sprawozdającą się w celu zabezpieczenia należytego wykonania umów). W przypadku, gdy termin spłaty zrestrukturyzowanego zobowiązania wykracza poza jeden rok, licząc od pierwotnego terminu powstania zobowiązania do płatności, takie zobowiązanie może spełniać przesłanki umowy nienazwanej kwalifikowanej do kategorii kredyty i pożyczki. Zobowiązanie staje się wymagalne w rozumieniu niniejszego rozporządzenia, licząc od dnia następnego po upływie terminu płatności wskazanego w dokumencie zapłaty lub zapisanego w umowie. W myśl art. 453 ustawy z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2026 r. poz. 793 ze zm.) - zamawiający zwraca zabezpieczenie w terminie 30 dni od dnia wykonania zamówienia i uznania przez zamawiającego za należyte wykonane. Zamawiający może pozostawić na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi za wady lub gwarancji kwotę nie przekraczającą 30% zabezpieczenia. Kwota ta jest zwracana nie później niż w 15. dniu po upływie okresu rękojmi za wady lub gwarancji. Zamawiający może dokonać częściowego zwrotu zabezpieczenia po wykonaniu części zamówienia, jeżeli przewidział taką możliwość w dokumentach zamówienia. Inspektorzy kontroli RIO, na dzień 31 grudnia 2024 roku stwierdzili 9 przypadków niezwrócenia w terminie zabezpieczenia należytego umowy i wadiów, na łączną kwotę 45.705,16 zł.

6. Stwierdzono wykazanie przez Gminę Rzęśnia nieprawidłowych danych w sprawozdaniu kwartalnym Rb-N - o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych, za rok 2024, w zakresie depozytów na żądanie. Stosownie do § 12 pkt 8 rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych - sprawozdanie Rb-N nie dotyczy środków zgromadzonych na rachunku sum depozytowych. W związku z powyższym nie należy ujmować w nim stanu środków na rachunku tego typu. Dalej, zgodnie z §13 Instrukcji sporządzania sprawozdań, określonej w załączniku nr 8 do rozporządzenia - depozyty to wartość należności wynikających ze złożonych depozytów. Do depozytów zalicza się przede wszystkim depozyty złożone w banku. W przypadku takich depozytów wykazuje się stan środków zapisanych na rachunku bankowym w banku, w kolumnie 10 (banki) albo jeżeli rachunek bankowy jest prowadzony przez Narodowy Bank Polski w kolumnie 9 (bank centralny). Natomiast wolne środki przekazane przez jednostkę sektora finansów publicznych w depozyt lub w zarządzanie Ministrowi Finansów wykazuje się w kolumnie 5 (grupa I). Depozyty mające charakter gwarancji należytego wykonania zobowiązania (np. depozyty złożone w celu zabezpieczenia należytego wykonania umów) są również objęte tą kategorią, w związku z tym należy wykazywać ten typ depozytów, jeżeli jednostka sporządzająca sprawozdanie złożyła taki depozyt w innym podmiocie. Depozyty, o których mowa powyżej, wpłacone na rachunek jednostki przez podmioty zewnętrzne biorące udział w postępowaniu przetargowym (lub podobnym) nie powinny być wykazywane. W kategorii depozyty: a) w sprawozdaniu za IV kwartał - jednostka nie wykazuje środków znajdujących się na rachunku bankowym na koniec IV kwartału, otrzymanych od innej jednostki lub na rzecz innej jednostki, które będzie zobowiązana zwrócić w wyniku rozliczenia w następnym kwartale, z uwzględnieniem okresu przejściowego, np. dotacji. Takie środki wykazuje jednostka, której zostały one zwrócone w kwartale następnego roku budżetowego i zaliczone przez nią do środków poprzedniego okresu sprawozdawczego, czyli IV kwartału. Jednostka nie wykazuje również środków, które otrzymała na rachunek, a które dotyczą wykonania zobowiązań przyszłego okresu sprawozdawczego - kwartału następnego roku budżetowego. Takie środki jako depozyt wykazuje jednostka, która przekazała te środki np. na wynagrodzenia dla pracowników innej jednostki ponoszone w następnym okresie sprawozdawczym, tj. w I kwartale roku budżetowego.

Z analizy ewidencji księgowej jednostki, jak i innych sprawozdań Gminy, wynikało że jednostka posiadała środki, o które powinna zarówno pomniejszyć jak i powiększyć depozyty na żądanie, takie jak: subwencja na styczeń następnego roku (-); dotacje podlegające zwrotowi do budżetu państwa do końca stycznia roku następnego (-), czy należne dochody z urzędów skarbowych (+), które w informacji umieszczonej na stronie Ministerstwa Finansów widnieją jako dochody wykonane przez gminę, ale fizycznie na rachunek bankowy Gminy jeszcze nie wpłynęły. Jednostka w kolumnie banki wykazała kwotę 17.995.909,00 zł - saldo konta 133 rachunek budżetu powiększone o depozyty na żądanie wykazane przez inne jednostki, nie uwzględniła natomiast ww. środków okresu przejściowego, które wyszczególniono w protokole kontroli. Z wyliczeń inspektorów kontroli RIO

wynikało, iż depozyty na żądanie na koniec roku 2024 winny stanowić kwotę 16.725.838,77 zł (różnica - 1.270.070,23 zł).

7. Stwierdzono uchybienie przepisom § 11 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, poprzez nienaliczenie odsetek od zaległości podatkowych na koniec 31 grudnia 2024 roku. Zgodnie ze wskazanym przepisem - odsetki od należności i zobowiązań, w tym również tych, do których stosuje się przepisy dotyczące zobowiązań podatkowych, ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału. Odsetki od zobowiązań podatkowych prezentowane winny być jako należności pozostałe do zapłaty, a odsetki od należności cywilnoprawnych dodatkowo jako zaległości netto. Mimo wykazania zaległości w podatku od nieruchomości i od środków transportowych od osób prawnych w wysokości 48.246,00 zł jednostka nie naliczyła z tego tytułu odsetek (publicznoprawne), które winny być wykazane w § 091 w kolumnie - saldo pozostałe do zapłaty. Analogicznie w przypadku podatków od osób fizycznych, gdzie wykazano zaległość 18.901,52 zł, a należne odsetki z tego tytułu w § 091 wynosiły 0,00 zł,
8. Stwierdzono nieprawidłowości w danych wykazanych w bilansie jednostki samorządu terytorialnego - Gminy Rzęśnia za rok 2024 i 2025:
 - w pozycji *Należności finansowe*, jednostka wykazała aktywa ujęte na saldach konta 223 - Rozliczenia z tytułu wydatków budżetowych, które winny być ujęte w pozycji Pozostałe należności, gdyż stanowią rozliczenia między budżetem Gminy a jej jednostką budżetową, i nie są powiązane z transakcjami finansowymi czy operacjami kapitałowymi i lokatami. W roku 2024 wykazano kwotę 398.821,24 zł – na którą składały się salda konta 223/17-1 – „Gmina Rzęśnia stawia na przedszkolaki 7 i 9” oraz 223/31- Centrum Usług Środowiskowych – 49.557,92 zł. W roku 2025 należności finansowe stanowiła wartość 102.967,82 zł. – saldo konta 223 „Cyberbezpieczna Administracja” – 84.397,33 zł oraz 223/31- Centrum Usług Środowiskowych – 18.570,49 zł;
 - w pozycji *Pozostałe należności i rozliczenia*, zarówno w roku 2024, jak i w 2025, wykazano kwotę 5.000.000,00 zł - saldo konta 240 - *Pozostałe należności*. Kwota 5.000.000,00 zł dotyczy utraconych w wyniku kradzieży środków. W księgach rachunkowych budżetu gminy dokonano przeksięgowania utraconej kwoty - Wn240/Ma133-4. Te środki pozostaną na koncie 240 do czasu rozstrzygnięcia sprawy przez odpowiednie organy. Zauważyć należy, że należność ta, w związku ze statusem należności trudnej do odzyskania, winna zostać zaktualizowana poprzez odpowiednie księgowanie na koncie 290 - Odpis aktualizujący należności, co spowodowałoby urealnienie sytuacji majątkowej Gminy przedstawionej w bilansie, z kontem 962 - Wynik na operacjach niekasowych.
9. Stwierdzono, że w sprawozdaniu Rb-27S - z wykonania planu dochodów budżetowych samorządowej jednostki budżetowej/jednostki samorządu terytorialnego, sporządzonym na dzień 31 grudnia 2025 roku, w kolumnie *Skutki obniżenia górnych stawek podatkowych obliczone za okres sprawozdawczy*, wykazano:

- w rozdziale 75615, § 0340 - *Podatek od środków transportowych od osób prawnych*, kwotę 89.510,00 zł, a powinna zostać wykazana kwota 88.152,74 zł (zawyżono o 357,26 zł);
- w rozdziale 75616, § 0340 - *Podatek od środków transportowych od osób fizycznych*, kwotę 308.342,67 zł, a powinna zostać wykazana kwota 335.145,90 zł (zaniżono o 26.803,23 zł).

Nieprawidłowości wynikały z zastosowania stawek maksymalnych podatku od środków transportowych wyrażonych w pełnych złotych (zamiast złotych i groszy – jak wynika to z obwieszczeń Ministra Finansów w sprawie stawek minimalnych i maksymalnych podatku od środków transportowych) do obliczenia skutków obniżenia górnych stawek podatków obliczonych za okres sprawozdawczy. Ponadto, w przypadku środków transportowych wskazanych w korektach deklaracji na podatek od środków transportowych za lata wcześniejsze, a złożonych w 2025 roku, stwierdzono że nie zostały one ujęte w wyliczeniu skutków finansowych obniżenia górnych stawek podatków.

Powyższe stanowiło naruszenie § 3 ust. 1 pkt 8 i pkt 11 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego, stanowiącej załącznik nr 38 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 stycznia 2025 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 133 ze zm.), stosownie do których to przepisów - sprawozdanie jednostkowe z wykonania planu dochodów budżetowych z tytułu podatków, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych, pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego, sporządza się na podstawie danych księgowości podatkowej w sposób następujący – w kolumnie "Skutki obniżenia górnych stawek podatków obliczone za okres sprawozdawczy" wykazuje się kwoty stanowiące różnicę pomiędzy dochodami, jakie gmina lub miasto na prawach powiatu mogłaby uzyskać, stosując górne stawki podatkowe, a dochodami, jakie powinna uzyskać, stosując niższe stawki uchwalone przez radę gminy lub miasta na prawach powiatu; w przypadku zastosowania przez gminę lub miasto na prawach powiatu obniżenia górnej stawki, różnicę - pomiędzy stawką górną a przyjętą w uchwale przez radę gminy lub miasta na prawach powiatu, przemnożoną przez podstawę opodatkowania - wykazuje się w kolumnie "Skutki obniżenia górnych stawek..." sprawozdań dotyczących dochodów budżetowych narastająco od początku roku do końca okresu sprawozdawczego; skutki finansowe obniżenia górnych stawek podatków, udzielonych ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) oraz decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy - Ordynacja podatkowa obliczonych za okres sprawozdawczy, dotyczące deklaracji na podatek za lata ubiegłe oraz korekt deklaracji na podatek za lata ubiegłe wykazuje się za okresy sprawozdawcze w roku, w którym otrzymano od podatników deklaracje za lata ubiegłe.

Ponadto zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 1 wskazanego wyżej rozporządzenia - dane w sprawozdaniach jednostkowych wyraża się z złotych i groszami, stosownie do zasad obowiązujących przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych, z wyjątkiem sprawozdań jednostkowych placówek, w których dane wyraża się w walucie, w jakiej jest prowadzona rachunkowość.

W dniu 29 czerwca 2026 roku jednostka dokonała korekty sprawozdania Rb-27S - z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego, za okres od początku roku do 31 grudnia 2025 roku oraz

sprawozdania Rb-PDP - z wykonania dochodów podatkowych, za okres od początku roku do 31 grudnia 2025 roku, w których wykazała poprawne dane w zakresie skutków finansowych obniżenia górnych stawek podatkowych w podatku od środków transportowych.

W zakresie dochodów z tytułu podatków

1. Stwierdzono przypadki braku należytego przeprowadzenia weryfikacji informacji podatkowych w zakresie podatku od nieruchomości, złożonych przez osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, na podstawie art. 272 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2026 r. poz. 622 ze zm.), który stanowi, że organy podatkowe pierwszej instancji, dokonują czynności sprawdzających, mających na celu stwierdzenie formalnej poprawności deklaracji oraz ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Powyższa sytuacja dotyczyła niżej wymienionych podatników.
 - podatnikowi nr konta 30077 na 2024 i 2025 rok wydano decyzje w sprawie łącznego zobowiązania pieniężnego, którymi opodatkowano: 5,4142 ha powierzchni gruntów rolnych; 0,1907 ha powierzchni lasów; 300 m² powierzchni budynków mieszkalnych; 450 m² powierzchni gruntów pod działalność gospodarczą oraz 308 m² powierzchni budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Podatnik jest właścicielem 8 działek o łącznej powierzchni 5,6499 ha, położonych w obrębie geodezyjnym Biała, a działalność gospodarcza prowadzona jest na działce nr 910/1 o powierzchni 2,0600 ha. Analiza ortofotomapy wykazała, że biorąc pod uwagę wstępny obmiar, powierzchnia budynku mieszkalnego oraz powierzchnia gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej jest większa od zadeklarowanej i opodatkowanej. W trakcie czynności kontrolnych podatnik złożył Informacje o nieruchomościach i obiektach budowlanych, Informację o gruntach i Informację o lasach. W wyniku złożonych informacji, podatnikowi w dniu 21 maja 2026 roku wydano decyzję w sprawie zmiany wymiaru łącznego zobowiązania pieniężnego na 2025 rok na kwotę 10.240,00 zł (+4.218,00 zł), którą opodatkowano 5,1692 ha powierzchni gruntów rolnych – od 1 stycznia 2025 roku; 0,1907 ha powierzchni lasów; 400 m² powierzchni budynków mieszkalnych; 2.900 m² powierzchni gruntów pod działalność gospodarczą; 308 m² powierzchni budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz budowie o wartości 40.000,00 zł. Decyzja została doręczona w dniu 21 maja 2026 roku, a przypisu na koncie analitycznym podatnika dokonano w dniu 21 maja 2026 roku. Kwota 4.218,00 zł wynikająca z decyzji zmieniającej za 2025 rok została wpłacona przez podatnika w dniu 21 maja 2026 roku.

Decyzją z dnia 19 maja 2026 roku dokonano zmiany wymiaru łącznego zobowiązania pieniężnego za 2026 rok, zwiększając wymiar o 4.396,00 zł. Podatnik dokonał wpłaty wynikającej z decyzji zmieniającej z tytułu 1 i 2 raty w wysokości 2.198,00 zł w dniu 21 maja 2026 roku;
 - podatnikowi nr konta 30314 na 2024 i 2025 rok wydano decyzje w sprawie łącznego zobowiązania pieniężnego, którymi opodatkowano: grunty rolne, grunty leśne, budynki mieszkalne o powierzchni 114 m, grunty pod działalność gospodarczą o powierzchni 6.359 m², nieużytki o powierzchni 1.100 m² oraz

budynki pod działalność gospodarczą o powierzchni 275 m². Ustalono, że podatnik jest właścicielem 14 działek, o łącznej powierzchni 7,6120 ha, położonych w obrębie geodezyjnym Biała, a działalność gospodarcza prowadzona jest na 4 działkach. Na działkach tych zarejestrowane są dwa podmioty prowadzące działalność gospodarczą (wg. CEIDG). Na gruncie znajdują się budynki zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej, których łączna powierzchnia zabudowy wg wstępnego obmiaru wynosi ok. 1400 m². Ponadto, na jednej z działek umiejscowiona jest, zarówno na gruncie, jak i na dachu jednego z budynków, instalacja fotowoltaiczna. Działki zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej są ogrodzone wraz z wjazdem poprzez bramę sterowaną elektronicznie, a podatnik nie zgłosił do opodatkowania budowli.

Należy zauważyć, że zamontowana na gruncie oraz dachu budynku, w którym prowadzona jest działalność gospodarcza, instalacja fotowoltaiczna wskazuje, iż służy w całości zaspokojeniu potrzeb własnych podatnika-przedsiębiorcy i powinna podlegać opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości w zakresie jej elementów konstrukcyjno-budowlanych (systemu mocowań i konstrukcji wsporczej instalacji). Podatek od nieruchomości dla wskazanych elementów powinien zostać naliczony według stawki obowiązującej dla budowli.

Budynki mieszkalne znajdują się na dwóch działkach. Do opodatkowania zgłoszono budynek mieszkalny o powierzchni zabudowy 34 m² na jednej działce oraz budynek mieszkalny o powierzchni zabudowy 80 m² na drugiej z działek. Analiza ortofotomapy wykazała, że budynki te mogą mieć większą niż zgłoszona powierzchnię.

W trakcie czynności kontrolnych podatnik złożył Informację o nieruchomościach i obiektach budowlanych, Informację o gruntach i Informację o lasach. W wyniku złożonych informacji podatnikowi w dniu 21 maja 2026 roku wydano decyzję w sprawie zmiany wymiaru łącznego zobowiązania pieniężnego na 2025 rok, na kwotę 35.193 zł (+21.521,00 zł), którą opodatkowano 6,3661 ha gruntów rolnych – od 1 stycznia 2025 roku, 0,1300 ha lasów, 200 m² powierzchni budynków mieszkalnych; 6.359 m² powierzchni gruntów pod działalność gospodarczą, 1.100 m² powierzchni nieużytków, 1.447 m² powierzchni budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz budowle o wartości 78.450,00 zł. Decyzja została doręczona w dniu 21 maja 2026 roku, a przypisu na koncie analitycznym podatnika dokonano w dniu 21 maja 2026 roku. Kwota 21.521,00 zł wynikająca z decyzji zmieniającej za 2025 rok została wpłacona przez podatnika w dniu 21 maja 2026 roku.

Decyzją z dnia 21 maja 2026 roku dokonano zmiany wymiaru łącznego zobowiązania pieniężnego za 2026 rok zwiększając wysokość podatku o 23.810,00 zł. Podatnik dokonał wpłaty wynikającej z decyzji zmieniającej z tytułu 1 i 2 raty za 2026 rok w wysokości 11.837,00 zł w dniu 1 czerwca 2026 roku.

Organ podatkowy nie wzywał wcześniej podatników do złożenia wyjaśnień w zakresie deklarowanych podstaw opodatkowania. Należy wskazać, że organ podatkowy winien bieżąco kontrolować okoliczności istotne dla ustalenia stanu faktycznego oraz porównywać dane zawarte w deklaracji ze stanem rzeczywistym. Zgodnie z art. 272 pkt 3 ustawy Ordynacja podatkowa, organ podatkowy podejmuje czynności sprawdzające mające na celu ustalenie stanu

faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Zgodnie z art. 274a §2 ww. ustawy, w razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych. Ponadto, na mocy art. 281 §1 ustawy Ordynacja podatkowa, organ podatkowy pierwszej instancji jest uprawniony do przeprowadzania kontroli podatkowej m.in. u podatników.

2. Stwierdzono następujące nieprawidłowości w zakresie prawidłowości zastosowania stawek podatku od środków transportowych:

- podatnik podatku od środków transportowych – osoba prawna o numerze konta 50005 nieprawidłowo obliczył w korekcie deklaracji na 2024 rok podatek od środków transportowych - od pojazdu samochód ciężarowy, 2 osie, DMC 40 ton, zawieszenie pneumatyczne – w kwocie 234,00 zł, zamiast 311,00 zł (tj. za mało o 77,00 zł). Ustalono, że środek transportowy został nabyty w dniu 27 sierpnia 2024 roku na podstawie faktury nr FS/62/08/2024, a w dniu 16 września 2024 roku zostało zgłoszone nabycie pojazdu w Starostwie Powiatowym w Pajęcznie. Biorąc pod uwagę roczną stawkę wynikającą z załącznika nr 1 do uchwały Rady Gminy Rząśnia nr L/36/2023 z dnia 29 września 2023 roku w sprawie określenia wysokości rocznych stawek podatku od środków transportowych na terenie gminy Rząśnia w 2024 roku - dla samochodów ciężarowych, 2-osioowych o dopuszczalnej masie całkowitej 40 ton, tj. 934,00 zł oraz zasadę wynikającą z art. 9 ust. 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (obowiązek podatkowy, w zakresie podatku od środków transportowych, powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym środek transportowy został zarejestrowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a w przypadku nabycia środka transportowego zarejestrowanego - od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym środek transportowy został nabyty) – pojazd powinien zostać opodatkowany za okres 4 miesięcy 2024 roku (wrzesień-grudzień) wg stawki 934 zł, tj. 311 zł (934,00 zł : 12 miesięcy x 4 miesiące).

W dniu 19 czerwca 2026 roku podatnik złożył korektę deklaracji na 2024 rok, w której prawidłowo zadeklarował kwotę podatku od wskazanego wyżej środka transportowego; na koncie podatnika dokonano przypisu w kwocie 77,00 zł;

- podatnik podatku od środków transportowych – osoba prawna o numerze konta 50007 nieprawidłowo obliczył w korekcie deklaracji na 2024 rok podatek od środków transportowych: od pojazdu samochód ciężarowy, 3 osie, DMC 24 tony, zawieszenie pneumatyczne – w kwocie 1.638,00 zł, zamiast 1.502,00 zł (za dużo o 136,00 zł). Ustalono, iż środek transportowy został nabyty w dniu 16 stycznia 2024 roku. Biorąc pod uwagę roczną stawkę wynikającą z załącznika nr 1 do uchwały Rady Gminy Rząśnia nr L/36/2023 z dnia 29 września 2023 roku w sprawie określenia wysokości rocznych stawek podatku od środków transportowych na terenie gminy Rząśnia w 2024 roku - dla samochodów ciężarowych, 3-osioowych, o dopuszczalnej masie całkowitej 24 tony, tj. 1.638,00 zł oraz zasadę wynikającą z art. 9 ust. 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (patrz wyżej) – pojazd powinien zostać opodatkowany za okres 11 miesięcy 2024 roku (luty-grudzień) wg stawki 1.638,00 zł, tj. 1.502,00 zł (1.638,00 zł : 12 miesięcy x 11 miesięcy).

W dniu 20 maja 2026 roku podatnik złożył korektę deklaracji na 2024 rok, w której prawidłowo zadeklarował kwotę podatku od wskazanego wyżej środka transportowego; na koncie podatnika dokonano odpisu w kwocie 136,00 zł.

3. W zakresie podejmowania czynności windykacyjnych w odniesieniu do zaległości podatkowych oraz zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, stwierdzono że nie wszystkie zaległości z tytułu opłaty zostały objęte postępowaniem windykacyjnym, tzn. nie wystawiono upomnień i tytułów wykonawczych.

Zgodnie z art. 6 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2026 r. poz. 268 ze zm.) – w razie uchylania się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych. Wierzyciel może nie podejmować czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych, jeżeli wysokość należności pieniężnej nie przekracza dziesięciokrotności kosztów upomnienia, chyba że okres do upływu terminu przedawnienia należności pieniężnej jest krótszy niż 6 miesięcy. W art. 15 § 1 ww. ustawy wskazano, że egzekucja administracyjna może być wszczęta, jeżeli wierzyciel, po upływie terminu do wykonania przez zobowiązanego obowiązku, przesłał mu pisemne upomnienie, zawierające wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego oraz inne dane niezbędne do prawidłowego wykonania obowiązku przez zobowiązanego, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

W zakresie dochodów z majątku

1. Rada Gminy Rząśnia nie uchwaliła wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy. Z planu wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Rząśnia na lata 2021-2023 i 2025-2027 wynikało, że Gmina Rząśnia w swoim zasobie posiada pięć lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy Rząśnia, które usytuowane są w budynkach użytkowych, jako wydzielone lokale mieszkalne. W związku z posiadaniem przez Gminę Rząśnia zasobu mieszkaniowego organ stanowiący zobowiązany był do uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy – na podstawie art. 21 ust. 1 w zw. z ust. 2 pkt 1-8 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725). Z treści wskazanych przepisów wynikało, że rada gminy uchwała wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, który powinien być opracowany na co najmniej pięć kolejnych lat i obejmować elementy wskazane w ustawie.
2. Od stycznia 2024 roku do dnia 31 marca 2025 roku Gmina Rząśnia nie posiadała planu wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Rząśnia. Zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 ze zm.) - gminnym zasobem nieruchomości gospodaruje wójt, burmistrz, prezydent miasta. Gospodarowanie zasobem polega w szczególności na wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 23 ust. 1, a ponadto na sporządzaniu planów wykorzystania zasobu, przygotowywaniu opracowań geodezyjno-prawnych i projektowych, dokonywaniu podziałów oraz scaleń i podziałów nieruchomości, a także wyposażaniu ich, w miarę możliwości,

w niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej. Plany wykorzystania zasobu, o których mowa w ust. 2, opracowuje się na okres 3 lat. Plany zawierają w szczególności: zestawienie powierzchni nieruchomości zasobu oraz nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste; prognozę: a) dotyczącą udostępnienia nieruchomości zasobu oraz nabywania nieruchomości do zasobu, b) poziomu wydatków związanych z udostępnieniem nieruchomości zasobu oraz nabywaniem nieruchomości do zasobu, c) wpływów osiąganych z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste oraz opłat z tytułu trwałego zarządu nieruchomości, d) dotyczącą aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste oraz opłat z tytułu trwałego zarządu nieruchomości; program zagospodarowania nieruchomości zasobu.

3. W dniu 5 kwietnia 2024 roku sporządzono umowę sprzedaży - akt notarialny Rep. A nr 1498/2024 dotyczącą działki nr 653/4, położonej w obrębie geodezyjnym Biała. Na podstawie dokumentu LT nr 02059/ST jednostka dokonała likwidacji środka trwałego w postaci przedmiotowej działki, co nastąpiło w dniu 17 października 2024 roku. W związku z powyższym jednostka nie spełniła obowiązku wynikającego z art. 20 ust.1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2026 r. poz. 522 ze zm.), który stanowi, iż do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.
4. Rada Gminy w Rzęśni nie podjęła uchwały w sprawie stawek opłaty adiacenckiej. Zgodnie z art. 98a ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, jeżeli w wyniku podziału nieruchomości dokonanego na wniosek właściciela lub użytkownika wieczystego, który wniósł opłaty roczne za cały okres użytkowania tego prawa, wzrośnie jej wartość, wójt, burmistrz albo prezydent miasta może ustalić, w drodze decyzji, opłatę adiacencką z tego tytułu. Natomiast art. 146 ustawy uzależnia wysokość opłaty adiacenckiej od wzrostu wartości nieruchomości spowodowanego budową urządzeń infrastruktury technicznej. Wysokość stawki procentowej opłaty adiacenckiej ustala rada gminy, w drodze uchwały. Podjęcie uchwały przez organ stanowiący w gminie należy do jej obowiązków. W wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) w Gliwicach z dnia 10 sierpnia 2018 roku, II SA/GI 404/18, wyrażono pogląd, że "[...] przepis powyższy, wprost nakłada na radę gminy obowiązek ustalenia stawki procentowej opłaty adiacenckiej. Delegacja powyższa nie ma charakteru fakultatywnego, zależnego od gminy". Z kolei w wyroku WSA w Lublinie z dnia 7 grudnia 2021 roku, sygn. akt II SA/Lu 662/21 stwierdzono, że „...w przepisie tym ustawodawca nakłada na rady gminy obowiązek podjęcia uchwały w sprawie ustalenia wysokości stawki procentowej opłaty adiacenckiej. Innymi słowy, rada gminy nie pozostaje w sytuacji wyboru co do tego, czy stawkę uchwalić czy też nie, ale powinna obowiązek ustawowy w tym zakresie wypełnić”. Rada Gminy może uchwalić stawki opłaty adiacenckiej w wysokości maksymalnie 30% w przypadku podziału nieruchomości i maksymalnie 50% w związku z wybudowaniem urządzeń infrastruktury technicznej. Z kolei art. 145 ust. 1 ww. ustawy, stanowi że wójt, burmistrz albo prezydent miasta może, w drodze decyzji, ustalić opłatę adiacencką każdorazowo po stworzeniu warunków do podłączenia nieruchomości do poszczególnych urządzeń infrastruktury technicznej albo po stworzeniu warunków do korzystania z wybudowanej drogi.

W zakresie dotacji udzielonych na podstawie ustawy o sporcie

Z umowy nr 17/2025 z dnia 28 stycznia 2025 roku na realizację zadania publicznego pn. „Wspieranie zadań z zakresu rozwoju sportu na terenie Gminy Rzaśnia w roku 2025” nie wynikał wprost termin wykorzystania dotacji, stosownie do wymogu określonego w art. 250 pkt 2 ustawy o finansach publicznych. Z treści wskazanego przepisu wynika, że zarząd jednostki samorządu terytorialnego, udzielając dotacji celowej, w tym jednostce sektora finansów publicznych, w przypadku gdy odrębne przepisy lub umowa międzynarodowa nie określają trybu i zasad udzielania lub rozliczania tej dotacji, zawiera umowę, która określa w szczególności termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego.

W zakresie wydatków osobowych

1. W przypadku nagród przyznanych pracownikom Urzędu Gminy w Rzaśni w roku 2025 stwierdzono naruszenie art. 105 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r., poz. 277 ze zm.), zgodnie z którym - pracownikom, którzy przez wzorowe wypełnianie swoich obowiązków, przejawianie inicjatywy w pracy i podnoszenie jej wydajności oraz jakości przyczyniają się szczególnie do wykonywania zadań zakładu, mogą być przyznawane nagrody i wyróżnienia, a odpis zawiadomienia o przyznaniu nagrody składa się do akt pracownika, poprzez brak złożenia do akt pracowników odpisów zawiadomienia o przyznaniu nagrody.
2. W zakresie naliczenia wysokości ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy dla pracowników wskazanych w protokole kontroli, w jednym przypadku stwierdzono, że nieprawidłowo ustalono i wypłacono należny ekwiwalent. Do obliczenia ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, wypłaconego w dniu 29 września 2025 roku, jednostka zastosowała nieprawidłowy współczynnik urlopowy w wysokości 20,83 zamiast prawidłowego 20,75.

W roku 2025 obowiązywały dwa współczynniki służące do ustalenia ekwiwalentu pieniężnego za 1 dzień urlopu wypoczynkowego, które należało zastosować w odpowiednich miesiącach wypłaty ekwiwalentu. W styczniu 2025 roku współczynnik służący do ustalenia ekwiwalentu pieniężnego za 1 dzień urlopu wypoczynkowego wynosił 20,83. Od dnia 1 lutego 2025 roku współczynnik zmienił się, ponieważ weszła w życie ustawa z dnia 6 grudnia 2024 roku o zmianie ustawy o dniach wolnych od pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2024 r. poz. 1965), która wprowadziła nowy dzień wolny od pracy - Wigilię Bożego Narodzenia (24 grudnia). W związku z powyższym od dnia 1 lutego 2025 roku uległa zmianie ustawa z dnia 18 stycznia 1951 roku o dniach wolnych od pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 296). Wprowadzenie dodatkowego dnia wolnego spowodowało zmianę w wysokości współczynnika, który – od dnia 1 lutego 2025 roku – wynosił 20,75.

Biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy, ekwiwalent powinien zostać naliczony w wysokości 1.043,52 zł, w sposób następujący: 1 pełny etat [5.412,56 zł (podstawa wynagrodzenia do naliczenia ekwiwalentu) : 20,75 (współczynnik urlopowy obowiązujący od lutego 2025 roku) : 8 godzin] x 32 godziny urlopu, za który został wypłacony ekwiwalent = 1.043,52 zł

W czasie czynności kontrolnych jednostka dokonała naliczenia wyrównania do wypłaconego ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy i wypłaciła wyrównanie świadczenia (wyciąg bankowy nr 98/2026 z 22 maja 2026 roku).

W zakresie wydatków na zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej

1. Analiza złożonych wniosków o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego za udział w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych lub szkoleniu organizowanym przez Państwową Straż Pożarną i list płac dotyczących ekwiwalentu pieniężnego dla strażaków ratowników wykazała, że w 3 przypadkach na 7 wskazanych szczegółowo w protokole kontroli osobą składającą wniosek o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego dla członków OSP w Białej, jak i zatwierdzającą listę wypłat ekwiwalentu pieniężnego dla członków OSP w Białej, była ta sama osoba, która pełni jednocześnie funkcję Prezesa OSP w Białej i Kierownika Referatu Gospodarki i Ochrony Środowiska w Urzędzie Gminy w Rzęśni. Sytuacja ta powinna być przeanalizowana z punktu widzenia standardów kontroli zarządczej dotyczących zarządzania ryzykiem.
2. Stwierdzono różnice we wskazaniu zużycia paliwa podczas używania samochodu pożarniczego przez OSP w Białej, co pozwala na wniosek, że jednostka nie dokonywała należytej weryfikacji przedłożonych do rozliczenia kart zużycia paliwa. Miesięczna karta drogowa jest przeznaczona do rozliczania jednego miesiąca i nie powinno się do niej dopisywać kilku miesięcy. W zależności od rodzaju rozliczanego zużycia paliwa (samochód lub sprzęt pożarniczy) miesięczna karta prowadzona była rocznie do momentu wyczerpania miejsca na dokonanie zapisów, wówczas pobierano drugą kartę. Jak wskazuje nazwa dokumentu - każdy miesiąc powinien być rozliczany na oddzielnej karcie drogowej, aby zapewnić przejrzystość i jednoznaczność rozliczeń lub należy wprowadzić w jednostce odpowiednie uregulowania w tym zakresie. Ze względu na sposób wypełniania kart dla kilku miesięcy, utrudnione było weryfikowanie danych w zakresie pobranego w ciągu miesiąca paliwa, jak i zużytego czy pozostałego paliwa na następny miesiąc.

Powyższe nieprawidłowości wynikały z tego, że jednostka nie posiadała żadnych regulacji wewnętrznych dotyczących procedur związanych z gospodarką transportową i paliwową w ochotniczych strażach pożarnych działających na terenie gminy Rzęśnia.

3. Analiza kart drogowych samochodów pożarniczych użytkowanych przez OSP w Białej wykazała, że oprócz wyjazdów na cele związane z ochroną przeciwpożarową odnotowano na nich także wskazane w poniższych tabelach wyjazdy, które nie były albo mogły nie być związane z ochroną przeciwpożarową:

1) dla pojazdu o nr rej PTP 713D:

Lp.	Data przejazdu	Trasa przejazdu	Cel	Godziny	Stan licznika	Liczba km	Dysponent
1.	17.08.2025	Biała-Rzęśnia	Podlewanie ronda	16.00-brak	13283-13300	17	Naczelnik OSP

2.	06.12.2025	Teren gminy	Wyjazd gospodarczy - kalendarze	11.30-18.00	13390-13402	12	Naczelnik OSP
Razem						29 km	

2) dla pojazdu o nr rej EPJ ER98:

Lp.	Data przejazdu	Trasa przejazdu	Cel	Godziny	Stan licznika	Liczba km	Dysponent
1.	15.01.2025	Biała-Piotrków	Zakupy	8.30-13.30	9684-9821	137	Naczelnik OSP
2.	18.02.2025	Biała	Pogrzeb	12.40-14.00	9912-9914	2	Naczelnik OSP
3.	21.02.2025	Biała-Zielęcin	Zebranie	18,40-22.50	9914-9939	25	Prezes OSP
4.	22.05.2025	Biała-Tuszyn	Turniej	7,00-15.00	9939-10107	168	Prezes OSP
5.	09.03.2025	Biała-Rząśnia	Dzień Kobiet	16.00-19.50	10107-10133	26	Naczelnik OSP
6.	29.03.2025	Biała-Gawłów	Zebranie	17.30-21.00	10133-10162	29	Prezes OSP
7.	05.04.2025	Biała	Sprzątanie świata	16.00-18.00	10162-10181	19	Prezes OSP
8.	03.05.2025	Biała-Broszęcin	Obchody 3-go Maja	10.50-16.10	10181-10229	48	Naczelnik OSP
9.	08.05.2025	Biała-Rząśnia	Obstawa biegu	15.30-19.00	10229-10246	17	Prezes OSP
10.	01.08.2025	Biała-Dębowiec	Rozwożenie zaproszeń	17.30-21.00	10251-10343	92	Prezes OSP
11.	03.08.2025	Biała-Działoszyn	Rozwożenie zaproszeń	14.00-16.50	10343-10434	91	Prezes OSP
12.	06.08.2025	Biała i okolice	Zbieranie pieniędzy na sztandar	15.00-17.20	10434-10462	28	Prezes OSP
13.	09.08.2025	Biała-Rząśnia	Zabezpieczenie	20.00-24.00	10462-10521	59	Prezes OSP
14.	19.08.2025	Biała-Brzeziny	Zakupy	8.00-15.00	10521-10700	179	Naczelnik OSP
15.	21.08.2025	Biała-Sulmierzyce	Agregat	13.30-14.30	10700-10738	38	Prezes OSP
16.	22.08.2025	Teren gminy	Przygotowanie do dożynek	8.00-20.00	10738-10866	128	Prezes OSP
17.	11.11.2025	Biała-Rząśnia	Kościół	9.50-12.00	10899-10925	26	Naczelnik OSP
18.	06.12.2025	Biała-teren	Mikołaj	11.30-18.40	10933-10980	47	Prezes OSP
Razem:						1.159	

Wszystkie wskazane wyżej przejazdy zostały sfinansowane ze środków przeznaczonych na ochronę przeciwpożarową.

Uwzględniając wskazane na kartach normy zużycia paliwa oraz średnią cenę zakupu 1 l paliwa z przedstawionych faktur zakupowych koszty przedstawiają się orientacyjnie:

Nr rejestracyjny	Liczba km	Norma zużycia paliwa w litrach	Zużyte paliwo w litrach	Średni koszt zakupu 1 l paliwa wynikający z faktur	Średni koszt wykonanych przejazdów
PTP 713D	29	27,5	7,96	5,55 zł	44,18 zł
EPJ ER98	1159	16	185,44	5,83 zł	1.081,12 zł

Należy zauważyć, że zgodnie z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 roku o ochotniczych strażach pożarnych (Dz. U z 2025 r. poz. 244 ze zm.) - koszty funkcjonowania ochotniczych straży pożarnych są pokrywane w szczególności z budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Natomiast art. 10 ww. ustawy wskazuje, że w ramach realizacji zadania własnego w zakresie ochrony przeciwpożarowej gmina zapewnia, stosownie do posiadanych sił i środków, ochotniczemu strażom pożarnym: 1) obiekty, tereny, pojazdy i sprzęt specjalistyczny, środki ochrony indywidualnej, umundurowanie, w tym umundurowanie wyjściowe, i środki łączności oraz ich utrzymanie; 1a) finansowanie szkoleń innych niż wskazane w art. 11 ust. 1 oraz szkoleń z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy; 1b) wykonywanie zadań, o których mowa w art. 29 ust. 5-8 ustawy; 2) ubezpieczenie strażaków ratowników OSP i kandydatów na strażaków ratowników OSP oraz członków i opiekunów młodzieżowych drużyn pożarniczych i dziecięcych drużyn pożarniczych, w tym ubezpieczenie grupowe, od odpowiedzialności cywilnej i od następstw nieszczęśliwych wypadków, podczas wykonywania powierzonych zadań; 3) badania lekarskie strażaków ratowników OSP przeprowadzane w celu stwierdzenia braku przeciwwskazań do udziału w działaniach ratowniczych; 4) badania lekarskie kandydatów na strażaków ratowników OSP przeprowadzane w celu stwierdzenia braku przeciwwskazań do udziału w szkoleniu podstawowym przygotowującym do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych; 5) wyżywienie strażaków ratowników OSP podczas prowadzenia działań ratowniczych, udziału w działaniach ratowniczych oraz akcjach ratowniczych, udziału w działaniach prowadzonych przez inne służby, inspekcje i stráže trwających co najmniej 6 godzin, a także szkoleniach, ćwiczeniach i zawodach sportowo-pożarniczych trwających co najmniej 8 godzin.

Przepis art. 10 ustawy o ochotniczych strażach pożarnych stanowi podstawę finansowania ochotniczej straży pożarnej, ale wyłącznie w zakresie zadań dotyczących ochrony przeciwpożarowej. Nie stanowi on podstawy prawnej do finansowania ochotniczej straży pożarnej w zakresie innych zadań statutowych OSP, jak np. edukacja, wychowanie młodzieży, działalność kulturalna czy działalność patriotyczna. Zgodnie z definicją ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez: 1) zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia, 2) zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia oraz na rzecz ochrony ludności, 3) prowadzenie działań ratowniczych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej (art. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 188 ze zm.). Tym samym, prawnie niedopuszczalne jest ponoszenie wydatków z budżetu ze środków przewidzianych na ochronę przeciwpożarową na zakup paliwa związanego z uczestnictwem strażaków ratowników w akcjach gospodarczych czy kulturalnych. Koszty przejazdów na dożynki, festyny, spotkania mikołajkowe, uroczystości gminne,

kościelne czy wydarzenia kulturalne gmina może sfinansować, ale wyłącznie w ramach innych zadań własnych, z zachowaniem stosownych zasad i trybu wydatkowania środków publicznych.

W zakresie wydatków inwestycyjnych

1. Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie niebieżącego ewidencjonowania środków trwałych, z naruszeniem art. 20 ust.1 ustawy o rachunkowości, w myśl którego - do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Powyższe dotyczyło zadania „Wykonanie prac modernizacyjnych i remontowych oczyszczalni ścieków w Rzaśni” oraz zadania „Remont dróg gminnych, wewnętrznych oraz lokalnych na terenie Gminy Rzaśnia”.
2. W przypadku zadania „Remont dróg gminnych, wewnętrznych oraz lokalnych na terenie Gminy Rzaśnia”, stwierdzono, że w dniu 9 stycznia 2025 roku, w ramach powyższej inwestycji zamieszczone zostało w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o wyniku postępowania pod nr 2025/BZP 00018324/01 oraz na stronie prowadzonego postępowania. Umowa nr 82/2024 została zawarta w dniu 15 maja 2024 roku. Zgodnie z art. 309 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, zamawiający nie później niż w terminie 30 dni od dnia zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o wyniku postępowania zawierające informację o udzieleniu zamówienia lub unieważnieniu postępowania.
3. Stwierdzono, że w dniu 9 stycznia 2025 roku jednostka zamieściła ogłoszenie o wykonaniu umowy pod nr 2025/BZP 00018442/01. Zgodnie z art. 448 ustawy Prawo zamówień publicznych- zamawiający, w terminie 30 dni od wykonania umowy, zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych (BZP) ogłoszenie o wykonaniu umowy, na zasadach określonych w dziale III rozdziale 2, tj. na zasadach dotyczących zamieszczania ogłoszeń w BZP. Zamawiający dokonał tego po terminie. Protokół końcowego odbioru robót dla zadania „Remont dróg gminnych, wewnętrznych oraz lokalnych na terenie Gminy Rzaśnia” sporządzony został w dniu 16 września 2024 roku, zamieszczając ogłoszenia o wykonaniu umowy w terminie blisko 4 miesiące od wykonania umowy, zamawiający naruszył art. 448 ustawy Prawo Zamówień Publicznych.
4. W przypadku inwestycji pod nazwą „Wykonanie prac modernizacyjnych i remontowych oczyszczalni ścieków w Rzaśni” oraz „Remont dróg gminnych, wewnętrznych oraz lokalnych na terenie Gminy Rzaśnia” jednostka zaangażowania wydatków na stronie Ma konta 998 - Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego, dokonywała w dniu wpływu faktury. Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz zgodnie z art. 40 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych - jednostki sektora finansów publicznych prowadzą rachunkowość zgodnie z przepisami o rachunkowości, z uwzględnieniem zasad określonych w niniejszej ustawie. Plany kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu

terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej powinny uwzględniać, że ujmuje się również wszystkie etapy rozliczeń poprzedzające płatność dochodów i wydatków, a w zakresie wydatków i kosztów - także zaangażowanie środków.

W zakresie ewidencji majątku i inwentaryzacji

1. Stwierdzono wprowadzanie środków trwałych do ewidencji majątku Gminy Rzęśnia z uchybieniem przepisów art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Dotyczyło to:
 - budynek komunalny po byłej szkole w Stróży – inwestycja pn. "Przebudowa zabytkowego budynku w Stróży" – 4.556.886,81 zł – OT nr 24/2025/MK z dnia 31 grudnia 2025 roku – protokół odbioru wykonanych robót dodatkowych z dnia 12 listopada 2025 roku – Wn011/Ma800 i Wn800/Ma080, KŚT 107 ze stawką 2,5%;
 - przyjęcie środka trwałego – w ramach zadania pn. "Rozwój infrastruktury sportowej Gminy Rzęśnia poprzez remont hali sportowej wraz z zapleczem w Rzęśni oraz utworzenie miejsca sportowo rekreacyjnego w Stróży". Przeprowadzono remont budynku komunalnego znajdującego się w Rzęśni przy ul. 1Maja 37B (byłe gimnazjum). Zadanie polegało na wymianie pokrycia dachowego nad halą sportową, rozbudowie budynku o nowe pomieszczenie, remoncie instalacji elektrycznej oraz sanitarnej w budynku, wykonaniu zagospodarowania terenu poprzez budowę parkingu, remoncie pomieszczeń wewnątrz budynku. Zadanie obejmowało również aktualizację dokumentacji projektowej oraz usługę nadzoru inwestorskiego nad prowadzonymi robotami budowlanymi – 4.688.675,79 zł, protokół końcowy z dnia 29 maja 2024 roku – OT nr 16/2024/MK z dnia 31 grudnia 2024 roku, Wn011/Ma240, Wn240/Ma800, Wn800/Ma080, KŚT 107 ze stawką 2,5%. Jednostka wyjaśniła, że w ramach zadania nie doszło do zwykłego odtworzenia stanu pierwotnego, lecz prowadzone prace miały charakter inwestycyjny, dlatego efekty tej pracy wprowadzono do ewidencji majątku gminy;
 - sieć wodociągowa o długości 199,40m, obręb Rzęśnia – 39.956,88 zł - OT nr 14/2025/KB z dnia 27 listopada 2025 roku - nabycie środka trwałego poprzez "odpłatne przejęcie przez Gminę Rzęśnia urządzeń wodociągowych od osób fizycznych/prawnych wybudowanych we własnych zakresach". Podstawą przejęcia środka była umowa nr 178/2025 w sprawie odpłatnego przejęcia urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacji sanitarnej zawarta w dniu 30 października 2025 roku;
 - sieć kanalizacyjna o długości 200,20m, obręb Rzęśnia – 50.000,00 zł – OT nr 15/2025/KB z dnia 27 listopada 2025 roku - nabycie środka trwałego poprzez "odpłatne przejęcie przez Gminę Rzęśnia urządzeń wodociągowych od osób fizycznych/prawnych wybudowanych we własnych zakresach". Podstawą przejęcia środka była umowa nr 178/2025 w sprawie odpłatnego przejęcia urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacji sanitarnej zawarta w dniu 30 października 2025 roku.

2. W zakresie odpłatnego przejęcia przez Gminę sieci wodociągowych i kanalizacyjnych od osób fizycznych/prawnych wybudowanych we własnych zakresach stwierdzono, że Wójt Gminy wydał zarządzenie nr UGO.0050.6.2022.PC z dnia 14 stycznia 2022 roku w sprawie ustalenia zasad odpłatnego przejmowania przez Gminę Rzęśnia urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych od osób fizycznych i prawnych, które te urządzenia wybudowały z własnych środków. Podstawę prawną stanowiły przepisy art. 31 w zw. z art. 30 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym w zw. z art. 31 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2024 r. poz. 757 ze zm.). Zgodnie z art. 31 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków - osoby, które wybudowały z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, mogą je przekazywać odpłatnie gminie lub przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu, na warunkach uzgodnionych w umowie. Przekazywane urządzenia powinny odpowiadać warunkom technicznym określonym w odrębnych przepisach. Należność za przekazane urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne może być rozłożona na raty lub uwzględniona w rozliczeniach za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.

W zarządzeniu ustalono m.in., że umowa o odpłatne przejęcie sieci zostaje podpisana po przeprowadzonych z inwestorem negocjacjach i jej kwota wynosić będzie do 40% wartości wyliczonych kosztów zwrotu budowy urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych (wzór protokołu negocjacyjnego stanowi załącznik do Regulaminu). Wnioski o odpłatne przejmowanie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej zostaną rozpatrzone i zrealizowane w danym roku kalendarzowym, do wysokości posiadanych w tym roku środków przeznaczonych na ten cel. Pozostałe wnioski zostaną zrealizowane w kolejnym roku budżetowym.

W kontekście wskazanego zarządzenia należy podkreślić, że organ wykonawczy gminy nie ma kompetencji do ustalania zasad stosowania art. 31 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, przewidujących określone obowiązki dla podmiotów, które wybudowały z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, jak również wprowadzających limit wynagrodzenia za przekazywane urządzenia. W tym zakresie punktem wyjścia jest bowiem ustalenie wynagrodzenia na poziomie pełnych kosztów wybudowania urządzeń. Odpłatne przejęcie sieci odbywa się na podstawie i na warunkach określonych w umowie cywilnoprawnej zawartej pomiędzy wójtem gminy a podmiotem przekazującym sieć. Strony mogą zatem ukształtować stosunek prawny w ten sposób, że opłata za przejęcie nie pokryje całej kwoty kosztów wybudowania urządzenia, jest to jednak materia umowy a nie regulaminu narzucającego uprzednio warunki tej umowy³.

³ Zgodnie z wyrokiem WSA w Krakowie z dnia 12 marca 2024 roku, sygn. SA/Kr 101/24: „Artykuł 31 ust. 1 ustawy z 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, który stanowi, że osoby, które wybudowały z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, mogą je przekazywać odpłatnie gminie lub przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu na warunkach uzgodnionych w umowie. Przepis ten jednoznacznie określa, że przekazanie urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych na rzecz gminy następuje na podstawie zapisów zamieszczonych w umowie zawartej między stronami. Z kolei, zawieranie umów w imieniu gminy należy, zgodnie z art. 31 u.s.g. do wyłącznej kompetencji organu wykonawczego gminy, tj. wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Tym samym to do niego należy zawieranie umów w imieniu gminy, w tym umów dotyczących odpłatnego przekazania urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych, a strony tej umowy, tj. wójt i inwestor, który z własnych

3. Gmina Rząśnia zawarła pięć umów użyczenia majątku Gminy Rząśnia z jednostkami OSP z jej terenu: OSP w Broszynie, OSP w Rząśni, OSP w Suchowoli, OSP w Białej, OSP w Zielęcinie. Z przedstawionych dokumentów inwentaryzacyjnych wynikało, że na arkuszu nr 9/2024 na stronie od nr 2 do nr 7 dokonano spisu z natury majątku Gminy Rząśnia oddanego w użyczenie jednostkom OSP.

W § 2 ust. 3 zarządzenia Wójta Gminy nr UGF.0050.78.2024.AJ z dnia 30 września 2024 roku, wskazano że mienie użytkowane przez jednostki OSP-inwentaryzuje się w oparciu o dane spisu, otrzymane przez OSP, w których znajdują się składniki majątkowe. Prezes OSP będący w posiadaniu mienia Urzędu odpowiada za spis użytkowanych składników.

Majątek Gminy Rząśnia oddany w użyczenie jednostkom OSP z terenu Gminy Rząśnia, zgodnie z art. 26 ust.2 ustawy o rachunkowości, jednostki OSP powinny zinwentaryzować, zaś wyniki inwentaryzacji przekazać do Urzędu Gminy w Rząśni w drodze potwierdzenia salda. Przedstawiciele OSP osobiście powinni przeprowadzić inwentaryzację powierzonego im na podstawie umowy użyczenia majątku. Tymczasem zespół spisowy nie weryfikował wyników inwentaryzacji przekazanej przez OSP, lecz sam dokonał spisu z natury w jednostkach OSP, co naruszało zarówno art. 26 ust. 2 ustawy o rachunkowości, jak i własne regulacje.

4. Na arkuszu spisu z natury nr 19/2024 dokonano spisu z natury urządzeń technicznych tj.: klimatyzatory, centrala telefoniczna oraz telefon na łączną wartość 197.748,60 zł. W dokumentacji znajdował się również protokół weryfikacji co do urządzeń spisanych metodą spisu z natury, analogiczna sytuacja miała miejsce odnośnie między innymi: ogrodzenia boiska, kompleksu rekreacyjno - sportowego w Rząśni, toalety publicznej w Rząśni, mostu drogowego w miejscowości Rekle na łączną wartość 8.411.959,93 zł, gdzie w dokumentacji znajdował się zarówno protokół weryfikacji, jak również arkusz spisu z natury nr 18/2024.
5. Place zabaw, siłownie terenowe wprowadzane były do ewidencji jako jeden środek trwały. Zauważyć należy, że powołane obiekty składają się z szeregu odrębnych urządzeń. Nawet jeżeli jednostka uznaje je za jeden środek trwały, spełniający cechy zawarte w definicji ujętej w art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości, gdzie wskazano, że przez środki trwałe rozumie się rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki, uzasadniony jest taki sposób ewidencji, który pozwoli na realną kontrolę w zakresie tych składników majątku. Poszczególne elementy powinny być odpowiednio ewidencjonowane w ewidencji pomocniczej. Brak numerów inwentarzowych na poszczególnych urządzeniach może uniemożliwiać bowiem jego identyfikację podczas spisu z natury, a co za tym idzie spowodować brak możliwości stwierdzenia jego kompletności.

środków wybudował przedmiotowe urządzenia, mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania zgodnie z zasadą swobody umów”.

W zakresie udzielonej pomocy rzeczowej

W zakresie udzielonej pomocy rzeczowej (darowizna) na rzecz Komendy Powiatowej Policji w Pajęcznie stwierdzono uchybienie przepisom 13 ust. 3 i 4e ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji (Dz. U. z 2025 r. poz. 636 ze zm.), poprzez udzielenie wsparcia rzeczowego z pominięciem Funduszu Wsparcia Policji. Gmina Rząśnia zakupiła na rzecz Komisariatu komputery - laptopy wraz z oprogramowaniem, monitory komputerowe, drukarki – o wartości 23.196,00 zł. W celu przekazania ww. sprzętu Komendzie Powiatowej Policji w Pajęcznie zawarto w dniu 12 czerwca 2025 roku umowę darowizny. Możliwość wsparcia Policji przez gminę wynika z przepisu art. 13 ust. 3 ustawy o Policji, który to przepis stanowi, że koszty związane z funkcjonowaniem Policji pokrywane są z budżetu państwa, a jednostki samorządu terytorialnego, państwowe jednostki organizacyjne, stowarzyszenia, fundacje, banki oraz instytucje ubezpieczeniowe na mocy art. 13 ust. 3 ustawy mogą uczestniczyć w pokrywaniu: wydatków inwestycyjnych, modernizacyjnych lub remontowych; kosztów utrzymania i funkcjonowania jednostek organizacyjnych Policji; wydatków zakupu niezbędnych dla ich potrzeb towarów i usług.

Istotne jest, że pomoc odbywa się poprzez wpłaty na Fundusz Wsparcia Policji (art.13 ust.4e ustawy). Fundusz ten zgodnie z art. 13 ust. 4d ustawy o Policji, jest państwowym funduszem celowym.

Wskazane przepisy wykluczają zatem pomoc inną niż finansową na rzecz Policji i jedyną formą uczestnictwa przez gminę w pokrywaniu kosztów funkcjonowania Policji jest dokonywanie wpłat na Fundusz Wsparcia Policji. Czyli gmina może wspierać funkcjonowanie Policji wyłącznie za pośrednictwem tego Funduszu, poprzez przekazanie środków finansowych z budżetu, na podstawie zawartego porozumienia z właściwym komendantem wojewódzkim lub powiatowym. Przepisy nie przewidują możliwości udzielania wsparcia o charakterze rzeczowym. Tym samym udzielenie przez Gminę Rząśnia pomocy rzeczowej na rzecz Policji o łącznej wartości 23.196,00 zł stanowiło naruszenie wskazanych przepisów prawa.

W zakresie odpisu na izby rolnicze

Gmina Rząśnia naliczonego za ostatni okres 2025 roku (tj. od dnia 28 listopada do dnia 31 grudnia 2025 roku) odpisu dla izby rolniczej w kwocie 13,42 zł nie ujęła jako zobowiązania niewymagalne wobec izby rolniczej, wg stanu na dzień 31 grudnia 2025 roku (odpis ten przekazała w dniu 23 stycznia 2026 roku).

Zgodnie z art. 35 ust. 1 – 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 roku o izbach rolniczych (Dz. U. z 2022 r., poz. 183) - dochody izb rolniczych pochodzą m.in. z odpisu w wysokości 2% od uzyskanych wpływów z tytułu podatku rolnego pobieranego na obszarze działania izby. Wpływy z podatku rolnego stanowiące dochody izb, gminy odprowadzają na rachunki bankowe właściwych izb w terminie 21 dni od dnia, w którym upływa termin płatności danej raty podatku rolnego. Dochody izb z odpisu przysługującego od wpływów gminy z tytułu zaległości podatkowych w podatku rolnym oraz odsetek za zwłokę od tych zaległości, gminy odprowadzają na rachunki bankowe właściwych izb w najbliższym terminie, o którym mowa powyżej, przypadającym po dniu wpływu tych dochodów na rachunek bankowy gminy. Z powyższego wynika, że podstawowym terminem, w którym to terminie są ustalane wpływy z tytułu podatku rolnego, jako podstawa naliczenia odpisu na rzecz izby rolniczej – jest termin płatności danej raty podatku. Podatek rolny – zgodnie

z przepisami art. 6a ust. 6 i ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1344) – podlega zapłacie w terminach do dnia 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada roku podatkowego. Ponadto, wpłaty dokonane przez podatników po upływie ostatniego w danym roku terminu rozliczenia odpisu (21 dni od dnia, w którym upływa termin płatności czwartej raty podatku rolnego) należało przekazać izbie rolniczej do kwietnia 2026 roku. Zatem, według stanu na dzień 31 grudnia danego roku należało naliczony odpis ująć na koncie 240 jako zobowiązanie (niewymagalne) wobec izby rolniczej oraz wykazać w sprawozdaniu budżetowym Rb-28S za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2025 roku, w kolumnie zobowiązania oraz w sprawozdaniu finansowym za 2025 rok jako pasywa w pozycji *Pozostałe zobowiązania*, czego kontrolowana jednostka nie uczyniła.

Odpowiedzialność za powyższe nieprawidłowości ponoszą Wójt, Skarbnik oraz pracownicy rzeczowo właściwi w zakresie wskazanym w protokole kontroli.

II.

Zawiadamiając o powyższych nieprawidłowościach proszę Pana Wójta o podjęcie działań mających na celu ich usunięcie oraz zapobieżenie ich występowaniu w przyszłości. W tym celu RIO w Łodzi kieruje następujące **wnioski pokontrolne**:

1. Zapewnić zatrudnienie Zastępcy Wójta, przestrzegając dyspozycji wynikającej z art. 26a ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, zgodnie z którą – wójt (burmistrz, prezydent miasta), w drodze zarządzenia, powołuje swojego zastępcę.
2. Dokonać aktualizacji zarządzenia nr 7/2013 Wójta Gminy Rzęśnia z dnia 5 sierpnia 2013 roku w sprawie kontroli zarządczej w jednostkach organizacyjnych Gminy Rzęśnia i innych podmiotach utworzonych przez Gminę Rzęśnia, uwzględniając uwagi zawarte w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.
3. Wydatki związane z emisją obligacji klasyfikować zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, a poczynając od projektu uchwały budżetowej na 2027 rok – zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 kwietnia 2026 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 582).
4. Zapewnić ewidencję dochodów z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi we właściwym rejestrze ksiąg rachunkowych Urzędu Gminy w Rzęśni, przy zastosowaniu kont księgowych określonych w załączniku nr 3 - Plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych

zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Na koncie 226 - Należności długoterminowe, w ewidencji Urzędu Gminy w Rzaśni, ewidencjonować wyłącznie należności o charakterze długoterminowym, co nie dotyczy opłat za zajęcie pasa drogowego/umieszczenie urządzenia w pasie drogowym, które to opłaty powinny podlegać ewidencji w każdym kolejnym roku w kwocie należnej za dany rok.
6. Zapewnić, by w przychodach Urzędu Gminy w Rzaśni uwzględniać jedynie wykonane dochody budżetu jednostki samorządu terytorialnego nieujęte w planach finansowych innych samorządowych jednostek budżetowych, przy zastosowaniu odpowiednich kont księgowych wskazanych w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, uwzględniając uwagi zawarte w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.
7. Dokonać analizy przyjętych regulacji w zakresie ewidencji rozliczeń z tytułu podatku od towarów i usług, w celu prawidłowego odzwierciedlenia stanu tych rozliczeń, uwzględniając uwagi sformułowane w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego dotyczące zwrotu środków z rachunku organu (nadwyżki podatku naliczonego nad należnym) jednostkom budżetowym.
8. Zapewnić terminowy zwrot należytego wykonania umowy i wadium, a w sytuacji przekroczenia terminu zwrotu, stosowną kwotę wykazywać w sprawozdaniu Rb-Z, jako zobowiązanie wymagalne, zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 4 Instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej załącznik nr 8 do rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.
9. Sporządzając sprawozdania Rb-N - kwartalne o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych, zapewnić przestrzeganie § 13 Instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej załącznik nr 8 do rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, w szczególności w zakresie pozycji – depozyty na żądanie, uwzględniając uwagi zawarte w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.
10. Przestrzegać § 11 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym - odsetki od należności i zobowiązań, w tym również tych, do których stosuje się przepisy dotyczące zobowiązań podatkowych, ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec tego

kwartału - uwzględniając uwagi zawarte w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.

11. Zapewnić wykazywanie danych wynikających z sald kont księgowych we właściwych pozycjach bilansu jednostki samorządu terytorialnego.
12. Zapewnić wykazywanie w sprawozdaniu Rb-27S skutków finansowych obniżenia górnych stawek podatkowych obliczonych za okres sprawozdawczy zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 8 i 11 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów samorządu terytorialnego, stanowiącej załącznik nr 38 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 stycznia 2025 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej. Dane w sprawozdaniach jednostkowych Gminy wyrażać w złotych i groszach, stosownie do zasad obowiązujących przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych, zgodnie z § 8 ust.1 pkt 1 ww. rozporządzenia.
13. Zapewnić dokonywanie czynności sprawdzających w stosunku do składanych przez podatników podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych deklaracji i informacji podatkowych, na podstawie art. 272 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. W razie wątpliwości, co do poprawności złożonej deklaracji, stosownie do art. 274a § 2 ustawy, wzywać podatników do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych.
14. Bieżąco i terminowo podejmować czynności zmierzające do wyegzekwowania zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 lutego 2024 roku w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 316).
15. Podjąć czynności zmierzające do podjęcia przez Radę Gminy uchwały w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.
16. Zapewnić wprowadzanie do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego, w postaci zapisu, każdego zdarzenia, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym, zgodnie z art. 20 ust.1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości.
17. Podjąć działania mające na celu przedstawienie Radzie Gminy Rządźnia projektów uchwał w sprawie ustalenia wysokości stawek procentowych opłaty adiacenckiej.
18. Przy sporządzaniu umów o udzieleniu dotacji przestrzegać art. 250 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia o finansach publicznych, w zakresie wymogu wskazania terminu wykorzystania dotacji.
19. Przestrzegać art. 105 ustawy z dnia 26 stycznia 1974 roku Kodeks pracy, w zakresie wymogu złożenia do akt pracownika odpisu zawiadomienia o przyznaniu nagrody.

20. Dokonać analizy wewnętrznych procedur dotyczących zatwierdzania wypłaty ekwiwalentu pieniężnego za udział w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych lub szkoleniach oraz istniejącej w tym zakresie praktyki – z punktu widzenia ewentualnego konfliktu interesów, o którym mowa w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.
21. Wprowadzić procedury kontroli zarządczej związane z rozliczaniem zużycia paliwa przez pojazdy samochodowe oraz sprzęt silnikowy ochotniczych straży pożarnych, w celu zapewnienia rzetelnego rozliczania kosztów, uwzględniając uwagi zawarte w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.
22. Zapewnić finansowanie kosztów funkcjonowania ochotniczych straży pożarnych w zakresie zadań związanych z ochroną przeciwpożarową w granicach wyznaczonych przez przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 2021 roku o ochotniczych strażach pożarnych.
23. Zamieszczać ogłoszenie o wyniku postępowania w Biuletynie Zamówień Publicznych nie później niż w terminie 30 dni od dnia zakończenia postępowania o udzielenie zamówienia, zgodnie z art. 309 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych.
24. Zamieszczać ogłoszenie o wykonaniu umowy w Biuletynie Zamówień Publicznych w terminie 30 dni od wykonania umowy, zgodnie z art. 448 ustawy Prawo zamówień publicznych.
25. Zapewnić ewidencję zaangażowania wydatków na stronie Ma konta 998 zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz zgodnie z art. 40. ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych.
26. Uchylić postanowienia zarządzenia Wójta Gminy nr UGO.0050.6.2022.PC z dnia 14 stycznia 2022 roku w sprawie ustalenia zasad odpłatnego przejmowania przez Gminę Rzęśnia urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych od osób fizycznych i prawnych, które te urządzenia wybudowały z własnych środków, w zakresie w jakim limitują wysokość należności za przejęte urządzenia – mając na względzie że zgodnie z art. 31 ust.1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków – odpłatne przekazanie następuje na warunkach uzgodnionych w umowie.
27. Inwentaryzacji majątku Gminy dokonywać z zachowaniem zasad wynikających z art. 26 ust.2 ustawy o rachunkowości oraz zgodnie z przyjętymi regulacjami wewnętrznymi.
28. W przypadku uczestnictwa Gminy w pokrywaniu kosztów funkcjonowania Policji przestrzegać przepisów art. 13 ust.3 i 4e ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji, czyli udzielać wsparcia poprzez wpłaty na Fundusz Wsparcia Policji.
29. Wykazywać zobowiązanie wobec izby rolniczej wg stanu na koniec roku, w zakresie nierozliczonej kwoty odpisu – w sprawozdaniach budżetowych Rb-28S (zobowiązanie niewymagalne) oraz finansowych dla Urzędu JST, uwzględniając uwagi zawarte w pierwszej części wystąpienia.

Podając powyższe do wiadomości, zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych, proszę Pana Wójta o przesłanie informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, do wniosków zawartych w II części wystąpienia pokontrolnego przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Izby.

Zastrzeżenie składa właściwy organ jednostki kontrolowanej w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego, za pośrednictwem Prezesa Izby.

Podstawą zgłoszenia zastrzeżeń może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Bieg terminu, o którym mowa wyżej ulega zawieszeniu na czas rozpatrzenia zastrzeżenia w odniesieniu do wniosków pokontrolnych objętych zastrzeżeniem.

Z poważaniem

Ryszard Paweł Krawczyk

Prezes RIO w Łodzi

(podpisane cyfrowo)

Do wiadomości:

1. Przewodniczący Rady Gminy w Rzęśni,
2. Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Rady Gminy w Rzęśni,
3. aa.